

AUTOR: JAN WÓJCIK

Imigracja z krajów OIC do Polski w latach (2013-2018)

Spis treści

PODSUMOWANIE.....	3
ZAKRES ANALIZY.....	4
LICZBA IMIGRANTÓW Z KRAJÓW OIC.....	6
DYNAMIKA WZROSTU LICZBY IMIGRANTÓW.....	7
KRAJE POCHODZENIA IMIGRANTÓW.....	8
CELE POBYTU W POLSCE.....	10
POTENCJAŁ WZROSTU.....	12
WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	15
ZAŁ. 1 KRAJE OIC BĘDĄCE PRZEDMIOTEM ANALIZY.....	17
ZAŁ. 2 TABELI SZCZEGÓŁOWE.....	18

Jan Wójcik - członek Fundacji Instytut Spraw Europejskich, autor publikacji naukowych z dziedziny terroryzmu i radykalizmu, doktorant Centrum Badań na Prawem Orientalnym Uniwersytetu Wrocławskiego, ekspert European Eye on Radicalization, międzynarodowego zespołu badającego rozwój radykalizmu i ekstremizmu w Europie.

Podsumowanie

Przedmiotem analizy w niniejszym raporcie jest legalna imigracja z krajów muzułmańskich do Polski w ciągu ostatnich pięciu lat. Powstał on w reakcji na coraz częstsze głosy, że imigracja do Polski rośnie, pomimo zdecydowanych deklaracji rządzących. Dyskusja o imigracji jako takiej, bez określenia jej kierunków, jest jednak myląca, ponieważ Polacy według badań mają różny stosunek do imigrantów w zależności od kraju pochodzenia. Zakresem analizy zostali więc obywatele państw Organizacji Współpracy Islamskiej (OIC) skupiającej kraje o większości muzułmańskiej, gdyż to oni, w związku z licznymi wydarzeniami w Europie Zachodniej i problemami z integracją, stanowią powód największego niepokoju społeczeństwa polskiego.

Legalna imigracja z krajów muzułmańskich do Polski, według oficjalnych danych Urzędu do Spraw Cudzoziemców (UdSC) w ciągu ostatnich pięciu lat wzrosła trzykrotnie. Jednak z uwagi na informacje o opóźnieniu w rozpatrywaniu wniosków można mówić o wzroście prawie czterokrotnym. Główną przyczyną wzrostu migracji nie jest zmiana polityki wydawania zezwoleń, lecz wzrost liczby składanych wniosków, przede wszystkim o pobyt czasowy.

Niestety rozmiarów całości migracji na teren Polski nie można określić dokładnie, ponieważ osoby, które dostają odmowę pobytu, niekoniecznie opuszczają terytorium RP, a przybywają także licznie imigranci nielegalni, tak więc ogólna liczba jest z pewnością wyższa, niż prezentowana tutaj.

Kraj pochodzenia	Liczba osób	Udział %
UKRAINA	162 088	61%
OIC	20 910	8%
BIAŁORUŚ	17 485	7%
WIETNAM	12 173	5%
ROSJA	9 049	3%
CHINY	9 177	3%
INDIE	8 215	3%
POZOSTAŁE	25 013	9%
RAZEM	264 110	100%

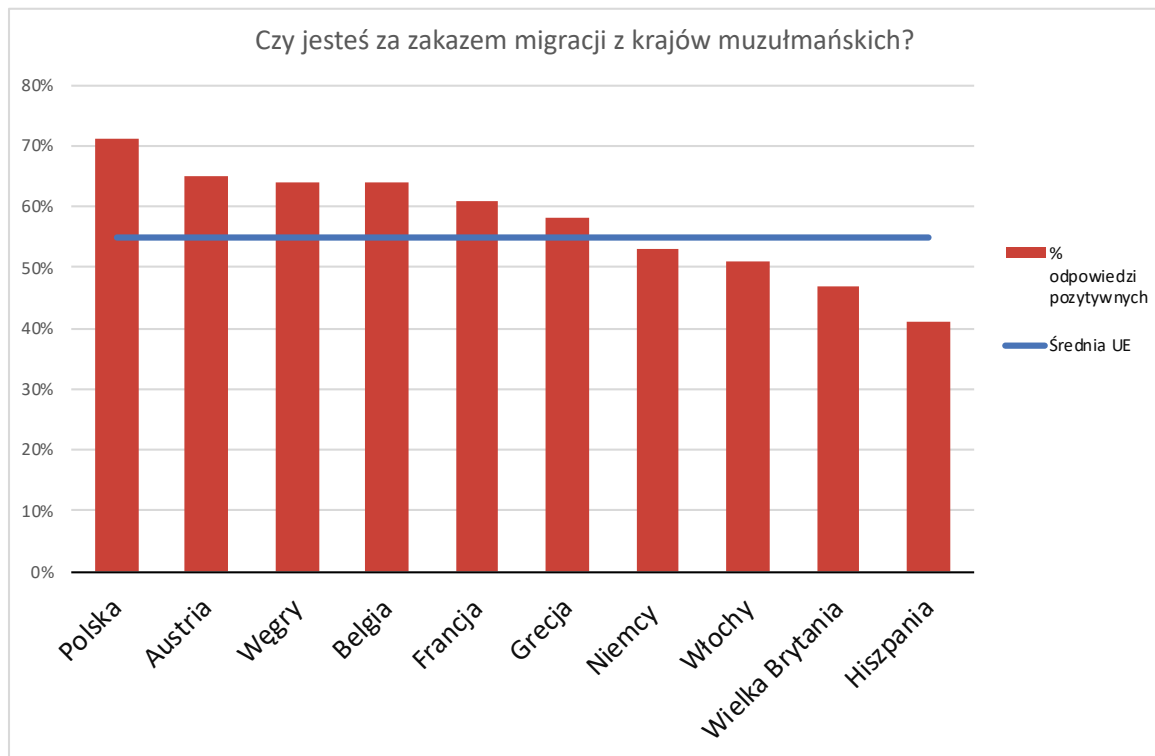
Tabela 1 Liczba obcokrajowców przebywających legalnie w Polsce w I poł. 2018 roku wg kraju pochodzenia

Imigracja z krajów OIC stanowi 8-9% imigracji całkowitej do Polski i rośnie głównie w kategorii zezwoleń na pobyt tymczasowy. Liczba osób przebywających na pobycie stałym jest marginalna. Większość imigrantów muzułmańskich przybywa tutaj w celach ekonomicznych, chociaż istnieją różnice pomiędzy poszczególnymi krajami. Wśród niektórych grup imigrantów istotniejszym powodem będą studia w Polsce (Arabia Saudyjska, Kazachstan), a inni ponadprzeciętnie występować będą o zezwolenia na pobyt z powodu związku z obywatelem RP (Afryka Północna i Nigeria).

Chociaż oficjalna liczba imigrantów muzułmańskich wynosi około 27 tysięcy osób (uwzględniając nierozpatrzone wnioski), to sytuacja Polski, biorąc pod uwagę dynamicznie rozwijającą się gospodarkę i zapotrzebowanie na pracowników, jest podobna do sytuacji sprzed pół wieku w tych państwach zachodnich, które nie posiadały kolonii. Tam także początkowy wzrost imigracji w wartościach absolutnych był niewielki i mogłoby się wówczas wydawać absurdalne, gdyby ktoś próbował przewidzieć obecne liczby mniejszości muzułmańskiej na przykład w Austrii, Danii, Norwegii czy Szwecji. Porównując wzrost tamtejszej populacji w minionym półwieczu do szacowanego potencjalnego wzrostu imigracji można stwierdzić, że Polska w podobnym czasie może, chociaż nie musi, znaleźć się w sytuacji podobnej do wymienionych państwo, jeżeli chodzi o procentowy udział populacji muzułmańskiej w kraju. Wszystko zależy od przyjętej polityki migracyjnej.

Zakres analizy

Analizie poddana została imigracja z krajów muzułmańskich, ponieważ wobec tych kierunków migracyjnych polskie społeczeństwo zgłasza największe zastrzeżenia. Pokrywają się one z podobnymi obawami obywateli innych państw unijnych, chociaż nie tak zdecydowanymi jak w Polsce. Poniższy wykres prezentuje odsetek obywateli o zdecydowanej niechęci wobec imigracji z krajów muzułmańskich.

Wykres 1 Procent pozytywnych odpowiedzi na pytanie o wprowadzenie zakazu imigracji z krajów muzułmańskich (Chattam House „What do Europeans think about Muslim migration?”)¹

Dla odmiany, w przypadku najpopularniejszych u nas państw źródłowych imigracji, jak Ukraina czy Wietnam, nastawienie Polaków jest bardziej otwarte. Według badania zleconego przez Związek Pracodawców Polskich firmie Maison & Partners, Polacy najlepiej postrzegają Ukraińców, na dalszym miejscu są Wietnamczycy. Z niechęcią traktują jednak mieszkańców Bliskiego Wschodu i krajów afrykańskich.² Błędym założeniem jest więc analiza otwartości na migrację jako taką, bez pytania o konkretne źródła migracji. Takie uogólnienia nie odzwierciedlają ostatecznie sytuacji i mogą skutkować błędną polityką imigracyjną.

Analiza skupia się więc na legalnej imigracji do Polski z państw członkowskich Organizacji Współpracy Islamskiej, z dodatkowym wymogiem, że większość obywateli danego państwa stanowią wyznawcy islamu. Republika Syrii, pomimo zawieszenia w

¹ M. Goodwin, T. Raines, *What Do Europeans Think About Muslim Immigration*, Chattam House <https://www.chathamhouse.org/expert/comment/what-do-europeans-think-about-muslim-immigration>

² *Polacy na temat imigrantów Raport z badania ilościowego przeprowadzonego dla ZPP*, Związek Pracodawców Polskich http://zpp.net.pl/upload/or9w84_06.04.2017Polacyнатematimigrantw.RaportzbadianailociowegoprzeprowadzonegodlaZPP.pdf

statusie członka OIC spowodowanego wojną domową, także jest przedmiotem raportu. Lista krajów wraz z procentem populacji wyznawców islamu stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego opracowania. Dane będące przedmiotem analizy pochodzą z systemu informacji Urzędu do Spraw Cudzoziemców (UdSC).

Dane dotyczące pobytu stałego do roku 2016 opisywane były w bazach UdSC jako „osiedlenie się”, a pobyt czasowy określany był jako „zamieszkanie na czas oznaczony” - określenia te zostały sprowadzone do jednej pozycji: odpowiednio pobyt stały i pobyt czasowy.

Okres analizy obejmuje lata 2013-2017 i pierwszą połowę roku 2018, przy czym w przypadku danych za rok mogą być dokonywane estymacje na koniec roku 2018; w takim przypadku informacja zostaje podana przy odpowiedniej tabeli.

Liczba imigrantów z krajów OIC

W latach 2013-18 liczba obcokrajowców z krajów OIC posiadających zgodę na pobyt w Polsce wzrosła prawie trzykrotnie, głównie za sprawą dynamicznie rosnącej liczby osób przebywających na pobycie czasowym. W połowie roku 2018 liczba obcokrajowców z krajów muzułmańskich przebywających w Polsce legalnie wynosiła 20 910 osób, z tego prawie 75% przebywało na zgodach na pobyt czasowy. Dynamiczny wzrost rozpoczął się w roku 2014 i nasilił się w latach następnych.

Corocznie w Polsce przybywało średnio ponad trzy tysiące osób z krajów muzułmańskich (uwzględniając nowe wnioski, odnowienia, a także wyjazdy). Ta dynamika spada w roku 2018, jednak z informacji UdSC wynika, że istnieje opóźnienie dotyczące rozpatrywania wniosków, w związku z nowymi procedurami i liczbą napływających wniosków ogółem.

Status obcokrajowca	2013	2014	2015	2016	2017	2018
POBYT REZYDENTA DŁUGOTERM. UE	349	532	762	988	1 065	1 107
POBYT STAŁY	2 136	2 587	3 209	3 786	4 052	4 166
POBYT CZASOWY	5 362	5 632	7 530	10 950	14 279	15 637
Razem	7 847	8 751	11 501	15 724	19 396	20 910

Tabela 2 Liczba obcokrajowców z krajów OIC przebywających w Polsce legalnie na koniec okresu wg typu pozwolenia

Status obcokrajowca (zmiana r/r)	2014	2015	2016	2017	2018
POBYT REZYDENTA DŁUGOTERM. UE	183	230	226	77	42
POBYT STAŁY	451	622	577	266	114
POBYT CZASOWY	270	1 898	3 420	3 329	1 358
Razem	904	2 750	4 223	3 672	1 514

Tabela 3 Przyrost rok do roku imigrantów z krajów OIC wg typu pozwolenia

W przypadku zezwoleń na pobyt stały nie odnotowano w tym czasie tak znacznej dynamiki, a liczby przebywających obcokrajowców plasują się wokół 500 dla każdej z czterech największych grup obywateli – z Turcji, Kazachstanu, Tunezji i Egiptu. Przy czym dodatkowo dla Turcji należy doliczyć kolejnych ok. 600 osób przebywających jako rezydenci UE na pobycie długoterminowym. Najistotniejszym dla ogólnej liczby imigrantów pozostaje wzrost przebywających czasowo i na tym skupia się dalsza część analizy.

Dynamika wzrostu liczby imigrantów

Należy zauważyć, że głównym czynnikiem prowadzącym do wzrostu liczby imigrantów zamieszkałych w Polsce w trybie pobytu czasowego nie jest poluzowanie polityki imigracyjnej wobec państw będących przedmiotem analizy, lecz istotny wzrost liczby składanych wniosków: od 6 500 w 2013 roku do prawie 17 000 w 2017 i podobnej liczby według estymacji na rok 2018. Oznacza to średni wzrost rok do roku o ok. 22% w analizowanym okresie.

UDZIAŁ ZGÓD	2013	2014	2015	2016	2017	est. 2018
ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY	5 571	6 128	7 469	8 388	9 248	9 182
Dynamika r/r		10%	22%	12%	10%	-1%
WNIOSEK O POBYT CZASOWY	6 438	7 805	10 459	11 948	16 719	16 872
Dynamika r/r		21%	34%	14%	40%	1%
% ZGÓD NA POBYT CZASOWY	87%	79%	71%	70%	55%	54%

Tabela 4 Stosunek liczby udzielonych pozwoleń na pobyt czasowy do liczby składanych wniosków (uwaga 2018 estymacja na koniec roku)

Jednocześnie zgody na pobyt tymczasowy rosły w tempie ok. 14% procent rok do roku, licząc aż do 2017, gdyż z informacji od UdSC wynika, że występuje obecnie opóźnienie w rozpatrywaniu wniosków za rok 2018 i dane mogą być niemiernodajne.

Na pierwszą dekadę września 2018 w toku rozpatrywania znajdowało się 8 700 wniosków o pobyt czasowy z krajów muzułmańskich. Mowa o sprawach, co do których nie została

wydana jeszcze żadna decyzja. Oznacza to, że przyjmując wskaźniki pozytywnych decyzji z poprzednich lat, przed wystąpieniem opóźnienia (2013-16), w wysokości ok. 70%, mielibyśmy potencjalnie do czynienia pobytami dodatkowych ponad 6000 osób. Tak więc osób przebywających na okres czasowy nie byłoby na terenie RP 15 tysięcy, lecz ponad 21 tysięcy, a łącznie (bez względu na okres pobytu) 27 tysięcy.

Obywatelstwo	Wnioski
TURCJA	1 657
PAKISTAN	926
UZBEKISTAN	812
BANGLADESZ	731
AZERBEJDŻAN	542
IRAK	435
IRAN	422
ALGERIA	415
KAZACHSTAN	332
TADŻYKISTAN	285
Pozostali	2 161
Razem	8 718

Tabela 5 Wnioski czekające na rozpatrzenie, co do których nie została wydana żadna decyzja (stan 11.09.2018)

Wpisywałoby się to też w trend przyrostu rok do roku liczby udzielonych zgód o 14%. Oznaczałoby to również, że liczba osób przebywających czasowo w Polsce urosła czterokrotnie w stosunku do roku 2013, a nie trzykrotnie, jak wynika to z oficjalnych danych o przebywających z legalną zgodą (patrz tab. 2).

Kraje pochodzenia imigrantów

Najliczniejszą grupę wśród osób przebywających w Polsce z ważnym dokumentem zezwalającym na pobyt czasowy stanowią obywatele Republiki Tureckiej w liczbie 2910, stanowiąc prawie 19% badanej populacji. Jeżeli uwzględnić pozytywne rozpatrywanie wniosków obywateli tureckich - w latach poprzednich na poziomie ok. 75% - należałoby doliczyć do tego około 1250 osób. Wzrost ich liczebności o prawie 85% został odnotowany po nieudanym puczu w roku 2016 i przeprowadzonych przez prezydenta Erdogana czyszcach.

Kolejną grupę pod względem liczebności w tej kategorii stanowią Uzbegy: 1532 osoby (9,8%). Z ponad 800 Uzbeków czekających na przyznanie prawa pobytu czasowego, prawdopodobnie ok. 550 dostanie ten pobyt, a więc mowa o łącznej liczbie ponad 2000 osób. Grupa ta zaczęła rosnąć od roku 2014, ale najdynamiczniej urosła w latach 2016-17, co może wynikać ze zmian zachodzących w Uzbekistanie po śmierci prezydenta Islama Karimowa i relatywnej liberalizacji autorytaryzmu. Ze strony polskiej jest też wyrażana otwartość na sprowadzanie imigrantów z Uzbekistanu w charakterze migracji zarobkowej.

Trzecią grupą są obywatele Pakistanu, w liczbie 1219 osób, których obecność rosła stabilnie przez cały okres analizy. Raczej rzadziej niż inni obywatele otrzymują prawo pobytu czasowego, ale można doliczyć z wniosków będących w trakcie rozpatrywania prawie 500 osób. Łącznie grupa dziesięciu najczęściej występujących państw pochodzenia imigrantów stanowi 72% wszystkich obywateli państw muzułmańskich mieszkających w Polsce na pobycie czasowym.

Obywatelstwo	2013	2014	2015	2016	2017	2018
TURCJA	1 319	1 243	1 568	2 047	2 653	2 910
UZBEKISTAN	208	268	462	1 053	1 488	1 532
PAKISTAN	245	366	530	795	1 110	1 219
BANGLADESZ	125	150	180	392	798	978
IRAK	168	203	306	551	820	948
EGIPT	450	441	517	616	780	866
ARABIA SAUDYJSKA	167	186	591	837	805	811
AZERBEJDŻAN	131	127	276	535	699	792
KAZACHSTAN	226	269	334	488	563	616
SYRIA	277	253	271	417	501	536
Razem	3 316	3 506	5 035	7 731	10 217	11 208

Tabela 6 Liczba obywateli państw OIC przebywająca na pobycie czasowym w Polsce legalnie, wg. dziesięciu najpopularniejszych miejsc pochodzenia

Szansa na uzyskanie zgody na pobyt czasowy nie jest taka sama dla obywateli każdego kraju. Podczas gdy Arabia Saudyjska ma średnio szansę uzyskać prawo pobytu czasowego dla ponad 80% złożonych wniosków, dla Pakistanu jest to poziom średnio ok. 53%. Dla większości krajów współczynnik uzyskania pozytywnego rozpatrzenia wniosku plasuje się w przedziale 65-75%. Zauważyć należy, że wraz ze wzrostem liczby wniosków maleje też odsetek pozytywnych odpowiedzi, jednakże dla pełnego obrazu należałoby skorygować dane o liczbie wniosków oczekujących.

Obywatelstwo	2014	2015	2016	2017	est .2018
TURCJA	81%	76%	71%	64%	62%
UZBEKISTAN	71%	65%	64%	55%	39%
ARABIA SAUDYJSKA	79%	68%	99%	81%	79%
PAKISTAN	56%	49%	54%	34%	41%
IRAK	86%	74%	58%	51%	68%
EGIPT	83%	80%	64%	53%	69%
KAZACHSTAN	87%	72%	90%	69%	63%
AZERBEJDŻAN	64%	73%	83%	55%	50%
BANGLADESZ	89%	69%	54%	54%	48%
NIGERIA	88%	79%	67%	65%	67%

Tabela 7 Procent pozytywnych rozpatrzeń wniosków o pobyt czasowy dla dziesięciu najczęściej wnioskujących państw OIC

W podziale na poszczególne obszary świata muzułmańskiego, najczęściej wnioski o pobyt w Polsce składają obywatele obszaru postsowieckiego Azji Centralnej i Azerbejdżanu (ponad 4000), dalej są obywatele Bliskiego Wschodu oraz Bałkanów wraz z Turcją (ponad 3 000). Najmniej otrzymujemy podań o pobyt czasowy z państw Afryki Subsaharyjskiej i Azji Południowo-Wschodniej.

Region	2013	2014	2015	2016	2017	est .2018
Azja postsowiecka	842	1 211	1 884	2 882	3 665	4 120
Bliski Wschód	1 364	1 462	2 731	2 644	3 745	3 392
Turcja + Bałkany	1 587	1 817	2 042	2 240	3 048	3 228
d. Brytyjskie Indie + Afganistan	587	920	1 274	1 649	2 947	2 942
Afryka Północna	1 306	1 642	1 823	1 875	2 544	2 176
Afryka Subsaharyjska	475	474	458	464	507	594
Azja Południowo-Wschodnia	280	281	248	191	265	420
Razem	6 441	7 807	10 460	11 945	16 721	16 872

Tabela 8 Regiony źródłowe migracji z OIC według liczby składanych wniosków

Największa dynamika wzrostu liczby wniosków składanych w ciągu ostatnich pięciu lat dotyczy regionu dawnych Indii brytyjskich (British Asian), gdzie liczba wniosków wzrosła pięciokrotnie, oraz regionu postsowieckiego - tu też mamy do czynienia z wzrostem prawie pięciokrotnym.

Cele pobytu w Polsce

Dane dotyczące deklarowanego powodu pobytu w Polsce zbierane są dopiero od roku 2016. Najwięcej - 56% składających wnioski o pobyt czasowy - deklaruje pobyt w celach ekonomicznych, w tym 51% do pracy, 2% w zawodach uznanych za potrzebne gospodarce

(tzw. niebieska karta), 2%, żeby otworzyć działalność gospodarczą i 1% zostaje oddelegowanych przez firmy zagraniczne. 21% przyjeżdża do Polski studiować lub prowadzić studia doktoranckie. 11% to pobyt w związku z relacjami rodzinnymi, w tym 6% wniosków na pobyt z obywatelem Rzeczypospolitej, a 5% z obcokrajowcem. Pozostałe 12% przebywa z innych powodów.

Cel pobytu	2016		2017		I poł 2018	
	Udział	Udział	Udział	Udział	Udział	Udział
WYKONYWANIE PRACY	4 967	42%	8 791	53%	4 290	51%
PODJĘCIE LUB KONTYNUACJA STACJONARNYCH STUDIÓW WYŻSZYCH LUB STUDIÓW DOKTORANCKICH	2 695	23%	3 026	18%	1 759	21%
INNE OKOLICZNOŚCI	1 637	14%	2 260	14%	1 024	12%
POBYT Z OBYWATELEM RP	1 235	10%	1 195	7%	540	6%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	652	5%	762	5%	431	5%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	281	2%	321	2%	177	2%
WYKONYWANIE PRACY W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI	87	1%	159	1%	133	2%
WYKONYWANIE PRACY PRZEZ CUDZOZIEMCA DELEGOWANEGO PRZEZ PRAC. NA TERYTORIUM RP	75	1%	105	1%	43	1%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU NA TERYTORIUM RP	100	1%	86	1%	29	0%
PROWADZENIE BADAŃ NAUKOWYCH LUB PRAC ROZWOJOWYCH	13	0%	14	0%	7	0%
PRZEDŁUŻENIE POBYTU NA TERYTORIUM RP ZE WZGLĘDU NA PRACĘ SEZONOWĄ					2	0%
OKOLICZNOŚCI ZWIĄZANE Z BYCIEM OFIARĄ HANDLU LUDŹMI	1				1	0%
BRAK DANYCH	205	2%		0%		0%
Suma końcowa	11 948		16 719		8 436	

Tabela 9 Powody wizyt deklarowane przez imigrantów składających wniosek o pobyt czasowy wg. liczby złożonych wniosków. (dane zbierane przez Urząd ds. Cudzoziemców dopiero od 2016 roku)

Przyjmując odpowiednio udziały procentowe celów deklarowanych w składanych wnioskach i stosując je do liczby osób przebywających w Polsce, wynika w tego, że około

11 tysięcy imigrantów z krajów muzułmańskich przebywa w Polsce ze względu na pracę, a 4 500 ze względu na naukę.

Jednak cele pobytu w Polsce różnią się w zależności od kraju pochodzenia. Pobyt związany z pracą i gospodarką (patrz tabela 12) stanowi dla obywateli Pakistanu i Bangladeszu odpowiednio 71 i 81% deklarowanych celów. Na drugim końcu są obywatele Arabii Saudyjskiej, z których jedynie 2% deklaruje pobyt zarobkowy w Polsce. Saudyjczycy w 63% przyjeżdżają do nas po wykształcenie; podobnie wysoko są Kazachowie (41%) i Nigeryjczycy (47%). Ponadprzeciętnie w celu pobytu w związku z obywatelem RP aplikują obywatele Egiptu (24%) i Nigerii (22%).

W ogóle dla Afryki Północnej pobyt z obywatelem RP jest najczęstszym powodem (patrz tabela 13) starania się o pozostanie w Polsce (24%), zaraz po wykonywaniu pracy (49%), co stanowi znaczne odchylenie od średniej (6%).

Różnorodność ta ma nie tylko charakter ilościowy i analiza wyłącznie ilościowa nie zastąpi tu informacji, jaką może dać analiza jakościowa na temat uwarunkowań i ryzyka związanych z poszczególnymi krajami źródłowymi. Przykładową informacją dostępną już dzisiaj jest to, że Uzbegy pochodzą z krajów islamu o bardzo umiarkowanej formie. Jednak jeżeli dochodzi do ich radykalizacji, ma to miejsce właśnie na imigracji, poprzez doświadczanie wykluczenia, dyskryminacji (w tym dyskryminacji płacowej) i przez kontakty z islamskimi ekstremistami.

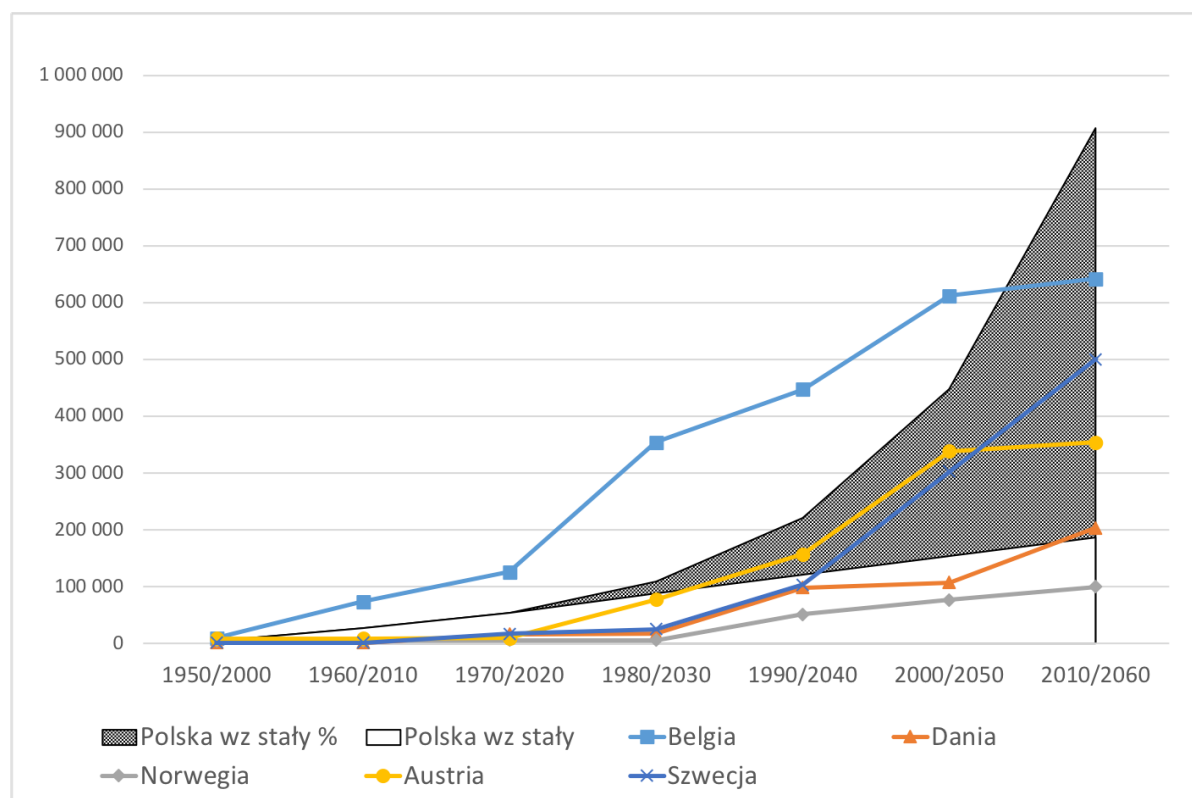
Z kolei w przypadku licznej populacji Turków, kraje takie, jak Niemcy, mają problem z rozgrywaniem diaspory w polityce wewnętrznej i zagranicznej Turcji. Podporządkowanie tureckich imamów w Niemczech tureckiemu urzędowi ds. religii, Diyanet, powoduje, że nauka religii odbywa się bez kontaktu z uwarunkowaniami społecznymi w Niemczech, co ogranicza integrację, a w przypadku młodzieży powoduje odpływ w kierunku ruchów salafickich, postępujących się zrozumiętym dla nich komunikatem.

Potencjał wzrostu

W obliczu tak dynamicznego wzrostu wniosków o pobyt tymczasowy hipotezą, którą należałoby sprawdzić, jest pytanie czy wzrost ten nie jest generowany przez osoby, które

odnawiają prawa pobytu i czy w efekcie nie mamy do czynienia z imigracją długoterminową.

Biorąc pod uwagę doświadczenia tych państw Europy Zachodniej, gdzie wzrost liczby imigrantów miał miejsce nie z powodu dawnych związków z koloniami, lecz z powodu rozwoju gospodarki, można pokusić się o stwierdzenie, że Polska znajduje się w sytuacji podobnej, jak te kraje 40-50 lat temu. Nakładając to na jeden wykres i przyjmując dwa założenia rozwoju imigracji w następnych dekadach – czyli wzrostu liczby populacji muzułmańskiej w Polsce o stałą kwotę osób, a za górny limit przyjmując dwukrotny przyrost społeczności muzułmańskiej w Polsce co dekadę (jaki prawdopodobnie będzie miał miejsce pomiędzy latami 2010-2020) - otrzymamy dość szerokie pole oszacowania przyszłej liczby ludności muzułmańskiej w Polsce, jeżeli obecne przyrosty imigracji nie ulegną zmianie.

Wykres 2. Wzrost społeczności muzułmańskiej w poszczególnych krajach europejskich w latach 1950-2010, a potencjał wzrostu tej społeczności w Polsce w latach 2000-2060³

³ H. Kettani, *Muslim Population in Europe 1950-2020* [w:] *International Journal of Environmental Science and Development*, Vol. 1, No. 2, June 20 <http://www.ijesd.org/papers/29-D438.pdf> dostęp 12.09.2018

Górna granica około 900 tys. muzułmanów w Polsce roku 2060 może wydawać się absurdalna, ale dane nałożone na wykres dla państw zachodnich mogłyby również w latach 60. i 70. sugerować, że takie prognozy są nierealne – tymczasem rzeczywistość okazała się inna.

Co więcej, będziemy mieli do czynienia z rosnącą presją imigracyjną związaną z demografią i warunkami ekonomicznymi, a z drugiej strony prognozy demograficzne GUS mówią o spadku liczby ludności Polski do 2050 roku o 4 miliony osób oraz o starzeniu się społeczeństwa. W związku z tym ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej uważa, że w celu utrzymania rozwoju gospodarczego wystąpi konieczność sprowadzenia 5 milionów imigrantów.⁴

Odnosząc to do procenta ludności, obecne ponad 600 tys. belgijskich muzułmanów to prawie 5,5% ogólnej populacji kraju; w Austrii to odpowiednio 4%, w Danii 3,5%, a w Norwegii niecałe 2%. Dla Polski przyjęte górne założenia stanowiłyby wobec obecnej populacji niecałe 2,5%, więc w kontekście państw zachodnich nie wygląda to na liczbę szczególnie przesadzoną. Z tej perspektywy dolna kwota ok. 180 tysięcy muzułmanów wydaje się nieistotna, bo oznacza 0,5% polskiej ludności, ale pamiętać należy, że zwykle są to społeczności skupione wokół większych ośrodków miejskich, co może w rejonach zamieszkania prowadzić do napięć znanych z Europy Zachodniej. Wszystko oczywiście będzie zależało od przyjętej polityki imigracji i integracji.

⁴ ZPP na XXVI Forum Ekonomicznym. *Zalegalizować pobyt 1 miliona Ukraińców, Wietnamczyków i Białorusinów w Polsce*, Związek Pracodawców Polskich, <http://zpp.net.pl/zpp-na-xxvi-forum-ekonomicznym-zalegalizowac-pobyt-1-miliona-ukraincow-wietnamczykow-i-bialorusinow-w-polsce/>

Wnioski i rekomendacje

1. Liczba imigrantów z krajów muzułmańskich przebywających w Polsce na zezwoleniu czasowym wzrosła czterokrotnie w ciągu ostatnich pięciu lat. Tendencja wzrostowa rozpoczęła się w roku 2015 i utrzymała się przez następne lata.
2. Głównym czynnikiem nie jest zmiana polityki migracyjnej, lecz wzrost liczby składanych wniosków. Liczba pozytywnie rozpatrywanych wniosków rosta wolniej (14% r/r) niż liczba corocznie składanych wniosków (27% r/r).
3. Największe grupy imigrantów z krajów muzułmańskich, przebywających na pobycie czasowym, stanowią Turcy, Uzbeki i Pakistańczycy. Poza Uzbekami, pozostałe dwie grupy nie były wymieniane w priorytetach rządu ani szerzej rozpatrywane w debacie publicznej co do polskich planów imigracyjnych.
4. Imigracja do Polski powinna być postrzegana w szerszym kontekście. Imigranci z krajów muzułmańskich stanowią 8-9% ogólnej ich liczby. Największymi źródłami imigracji do RP są Ukraina, Chiny, Wietnam i Indie.
5. Imigrację zarobkową do Polski tylko w niewielkiej części stanowią wykształceni i doświadczeni profesjonaliści, zgodnie z wymogami „Niebieskiej karty UE” (patrz tab. 8 poz. Wykonywanie pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji).
6. Biorąc pod uwagę, że imigracja zarobkowa dotyczy państw daleko położonych od Polski, należy przygotować się na to, że osoby na pobycie czasowym będą starały się o wznawianie prawa pobytu, co w efekcie będzie prowadzić do ich pobytu stałego na terenie RP. W związku z tym dla poszczególnych krajów wymagana jest analiza ryzyka związanego z perspektywami integracji i islamskim radykalizmem. Korzystając z doświadczeń innych państw powinno się przygotować odpowiednią politykę imigracyjną i integracyjną.
7. Z obecnego systemu Urzędu ds. Cudzoziemców nie można też uzyskać informacji, czy konkretne osoby, pomimo decyzji negatywnej bądź skończenia się prawa pobytu, w dalszym ciągu nie przebywają na terenie RP. Ewidencja taka prowadzona jest przez Straż Graniczną, ale oba systemy nie są spójne. Tak więc

rzeczywisty rozmiar migracji zarówno legalnej jak i nielegalnej wymaga dalszej analizy.

8. Należy odejść od myślenia, że społeczność muzułmańska liczy sobie około 30 tysięcy mieszkańców Polski. Możemy prawdopodobnie mówić o 60 tysiącach - w związku z tym społeczność tatarska staje się marginalna. Spodziewać się należy pojawienie się wpływów religijnych z Bliskiego Wschodu, Turcji, czy ugrupowań z Azji Centralnej.
9. W sferze gospodarki należy zweryfikować myślenie o zwiększaniu PKB poprzez zwiększanie imigracji. Należałoby przeprowadzić analizę, w jakim stopniu migranci (i osoby z tzw. tłem imigranckim) z krajów OIC w państwach zachodnich wpływają na tamtejszy PKB. Po drugie należy zauważyć, że sprowadzanie taniej siły roboczej - a taki głównie ma charakter obecna imigracja - nie przyczynia się do zmiany struktury produkcji w Polsce i cementuje niekorzystny układ o relatywnie niskim PKB per capita. Biorąc pod uwagę PKB per capita krajów zachodnich, Polska, nadrabiając zapóźnienie gospodarcze, mogłaby zwiększyć swoje globalne PKB zwiększając PKB per capita nawet czterokrotnie, co kompensowałoby zawiązką spadek populacji kraju. Tak więc imigracja może być tymczasowym czynnikiem rozwoju gospodarczego Polski, ale nie długoterminowym.

Zał. 1 Kraje OIC będące przedmiotem analizy

Państwo	% populacji	Państwo	% populacji
Afganistan	99,7	Liban	59,3
Albania	79,9	Libia	96,6
Algieria	98,0	Malediwy	98,4
Arabia Saudyjska	99,1	Malezja	60,4
Azerbejdżan	99,2	Mali	92,5
Bahrajn	81,6	Maroko	99,0
Bangladesz	89,6	Mauretania	99,1
Brunei	67,2	Niger	98,6
Burkina Faso	59,0	Nigeria	50,4
Czad	55,8	Oman	87,7
Dżibuti	96,9	Pakistan	96,3
Egipt	94,6	Palestyna	98,0
Gambia	95,0	Senegal	96,0
Gwinea	84,4	Sierra Leone	71,3
Indonezja	88,4	Somalia	98,5
Irak	99,0	Sudan	71,3
Iran	99,4	Syria	92,2
Jemen	99,1	Tadżykistan	84,1
Jordania	98,2	Tunezja	99,5
Katar	77,5	Turcja	98,0
Kazachstan	56,4	Turkmenistan	93,1
Kirgistan	86,3	Uzbekistan	96,3
Komory	98,3	Zjednoczone Emiraty Arabskie	76,2
Kuwejt	95,0		

 Tabela 10 Kraje OIC wraz z procentowym udziałem muzułmanów w populacji kraju⁵

⁵ Pew Research Center <http://www.pewforum.org/chart/interactive-data-table-world-muslim-population-by-country/>

Zał. 2 Tabele szczegółowe

Obywatelstwo	2013	2014	2015	2016	2017	I poł 2018
AFGANISTAN	50	46	73	48	44	25
ALBANIA	77	86	83	93	87	50
ALGERIA	170	196	181	209	248	147
ARABIA SAUDYJSKA	326	318	753	744	548	220
AZERBEJDŻAN	154	171	296	481	416	216
BAHRAJN	1		1	9	5	3
BANGLADESZ	128	169	185	307	576	312
CZAD	2	1		2	1	
DŻIBUTI						1
EGIPT	453	429	454	429	480	247
GAMBIA	14	8	8	10	7	3
GWINEA	8	19	13	9	14	7
INDONEZJA	75	62	97	112	104	69
IRAK	199	286	465	450	712	284
IRAN	166	166	175	188	220	122
JEMEN	30	52	56	69	86	36
JORDANIA	60	59	76	96	104	67
KATAR				10	10	
KAZACHSTAN	301	347	364	465	398	225
KIRGISTAN	33	43	66	108	156	97
KOMORY	1	3		2		
KUWEJT	3	5	5	2	54	15
LIBAN	61	56	99	104	139	67
LIBIA	65	187	264	217	157	40
MALEZJA	198	181	140	39	86	53
MALI	6	11	5	4	2	5
MAROKO	141	172	187	173	216	102
MAURETANIA		1	2			
NIGER				1	1	
NIGERIA	360	317	285	233	260	135
OMAN			4	71	39	29
PAKISTAN	263	379	458	548	608	310
PALESTYNA	61	55	55	50	48	29
SENEGAL	26	27	19	18	22	4
SIERRA LEONE	1	5	3	1		
SOMALIA	7	3	17	17	3	2
SUDAN	14	13	18	14	17	11
SURINAM		3		3	7	2
SYRIA	260	202	248	251	244	124
TADŻYKISTAN	31	48	58	119	260	161
TUNEZJA	317	317	295	272	229	114
TURCJA	1270	1373	1476	1526	1862	949
TURKMENISTAN	46	41	21	37	37	20
UZBEKISTAN	193	271	463	846	729	287
ZEA			1	1	12	1
Razem	5 571	6 128	7 469	8 388	9 248	4 591

Tabela 11 Wydane pozwolenia na pobyt czasowy wg państwa

Cel pobytu dla krajów TOP 10	2016	2017	2018	% w 2018
TURCJA	1 526	1 862	1 898	
WYKONYWANIE PRACY	388	617	662	35%
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	306	556	428	23%
INNE OKOLICZNOŚCI	153	316	348	18%
POBYT Z OBYWATELEM RP	107	162	184	10%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	73	131	142	7%
PRACA CUDZOZIEMCA DELEGOWANEGO PRZEZ PRACODAWCĘ	26	18	46	2%
PRACA W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI	15	27	44	2%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	20	24	36	2%
(puste)	431	4	6	0%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU	7	5	2	0%
PROWADZENIE BADAŃ NAUKOWYCH LUB PRAC ROZWOJOWYCH		2	0	0%
UZBEKISTAN	846	729	574	
WYKONYWANIE PRACY	560	578	404	70%
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	68	81	84	15%
INNE OKOLICZNOŚCI	21	32	50	9%
POBYT Z OBYWATELEM RP	7	2	14	2%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	14	20	12	2%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ		2	6	1%
(puste)	159		2	0%
PRACA W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI	2	2	2	0%
PRACA CUDZOZIEMCA DELEGOWANEGO PRZEZ PRACODAWCĘ	15	9	0	0%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU		2	0	0%
PROWADZENIE BADAŃ NAUKOWYCH LUB PRAC ROZWOJOWYCH		1	0	0%
ARABIA SAUDYJSKA	744	548	440	
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	312	387	278	63%
INNE OKOLICZNOŚCI	105	130	114	26%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	54	23	32	7%
WYKONYWANIE PRACY	5	6	10	2%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU	2	1	6	1%
(puste)	261		0	0%
POBYT Z OBYWATELEM RP	3		0	0%
PRACA CUDZOZIEMCA DELEGOWANEGO PRZEZ PRACODAWCĘ	1	1	0	0%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	1		0	0%
PAKISTAN	548	608	620	
WYKONYWANIE PRACY	228	356	316	51%
INNE OKOLICZNOŚCI	26	50	86	14%
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	61	82	84	14%
POBYT Z OBYWATELEM RP	64	58	60	10%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	18	30	36	6%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	15	13	26	4%
PRACA W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI	6	4	6	1%
PRACA CUDZOZIEMCA DELEGOWANEGO PRZEZ PRACODAWCĘ			4	1%
PROWADZENIE BADAŃ NAUKOWYCH LUB PRAC ROZWOJOWYCH		3	2	0%
(puste)	129	10	0	0%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU	1	2	0	0%
IRAK	450	712	568	
WYKONYWANIE PRACY	128	285	240	42%
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	74	144	136	24%
INNE OKOLICZNOŚCI	71	183	124	22%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	54	62	48	8%
POBYT Z OBYWATELEM RP	13	14	18	3%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	11	19	2	0%
(puste)	98	1	0	0%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU	1	2	0	0%
PROWADZENIE BADAŃ NAUKOWYCH LUB PRAC ROZWOJOWYCH		1	0	0%
PRACA W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI		1	0	0%

Cel pobytu dla krajów TOP 10	2016	2017	2018	% w 2018
BANGLADESZ	307	576	624	
WYKONYWANIE PRACY	201	488	502	80%
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	16	29	48	8%
POBYT Z OBYWATELEM RP	19	16	24	4%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	7	25	22	4%
INNE OKOLICZNOŚCI	12	15	18	3%
PRACA W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI		2	6	1%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU	1		2	0%
PROWADZENIE BADAŃ NAUKOWYCH LUB PRAC ROZWOJOWYCH			2	0%
(puste)	49	1	0	0%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	1		0	0%
PRACA CUDZOZIEMCA DELEGOWANEGO PRZEZ PRACODAWCĘ	1		0	0%
EGIPT	429	480	494	
WYKONYWANIE PRACY	98	157	170	34%
POBYT Z OBYWATELEM RP	133	129	132	27%
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	39	62	94	19%
INNE OKOLICZNOŚCI	46	64	56	11%
PRACA W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI	5	17	20	4%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	4	14	14	3%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	10	34	6	1%
PRACA CUDZOZIEMCA DELEGOWANEGO PRZEZ PRACODAWCĘ	1		2	0%
(puste)	89	1	0	0%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU	3	2	0	0%
PROWADZENIE BADAŃ NAUKOWYCH LUB PRAC ROZWOJOWYCH	1		0	0%
AZERBEJDŻAN	481	416	432	
WYKONYWANIE PRACY	217	249	222	51%
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	90	81	80	19%
INNE OKOLICZNOŚCI	26	37	50	12%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	21	22	50	12%
PRACA W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI	5	11	20	5%
POBYT Z OBYWATELEM RP	8	5	6	1%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	3	5	4	1%
(puste)	109		0	0%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU	2	6	0	0%
KAZACHSTAN	465	398	450	
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	192	181	212	47%
WYKONYWANIE PRACY	56	110	112	25%
INNE OKOLICZNOŚCI	62	55	80	18%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	15	27	16	4%
POBYT Z OBYWATELEM RP	12	12	16	4%
PRACA W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI	6	9	8	2%
PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	3	2	4	1%
(puste)	117		2	0%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU	1	1	0	0%
PRACA CUDZOZIEMCA DELEGOWANEGO PRZEZ PRACODAWCĘ		1	0	0%
PROWADZENIE BADAŃ NAUKOWYCH LUB PRAC ROZWOJOWYCH	1		0	0%
NIGERIA	233	260	270	
STUDIA WYŻSZE LUB DOKTORANCKIE	66	108	112	41%
POBYT Z OBYWATELEM RP	47	59	60	22%
WYKONYWANIE PRACY	39	45	58	21%
INNE OKOLICZNOŚCI	27	31	26	10%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	6	11	10	4%
PRACA W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI	1	3	4	1%
(puste)	44	1	0	0%
OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU	2	1	0	0%
PRACA CUDZOZIEMCA DELEGOWANEGO PRZEZ PRACODAWCĘ	1	1	0	0%

Tabela 12 Cele przyjazdów deklarowane we wnioskach o pobyt tymczasowy dla najpopularniejszych państw źródłowych

AZJA POSTSOWIECKA	2016	2017	2018	RAZEM	UDZIAŁ
PRACA I DZIAŁ. GOSPODARCZA	1802	2521	1386	5709	66%
EDUKACJA I NAUKA	654	653	402	1709	20%
POBYT Z OBYWATELEM RP	40	42	15	97	1%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	96	146	75	317	4%
POZOSTAŁE	290	303	182	775	9%
RAZEM	2 882	3 665	2 060	8 607	100%
BLISKI WSCHÓD	2016	2017	2018	RAZEM	UDZIAŁ
PRACA I DZIAŁ. GOSPODARCZA	935	1027	474	2436	30%
EDUKACJA I NAUKA	632	1509	589	2730	34%
POBYT Z OBYWATELEM RP	102	143	65	310	4%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	134	127	74	335	4%
POZOSTAŁE	841	939	494	2274	28%
RAZEM	2 644	3 745	1 696	8 085	100%
TURCJA I BAŁKANY	2016	2017	2018	RAZEM	UDZIAŁ
PRACA I DZIAŁ. GOSPODARCZA	785	1246	704	2735	40%
EDUKACJA I NAUKA	657	722	440	1819	26%
POBYT Z OBYWATELEM RP	213	260	121	594	9%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	144	194	92	430	6%
POZOSTAŁE	441	626	257	1324	19%
RAZEM	2 240	3 048	1 614	6 902	100%
d. BRYTYJSKIE INDIE + AFGANISTAN	2016	2017	2018	RAZEM	UDZIAŁ
PRACA I DZIAŁ. GOSPODARCZA	1147	2303	1119	4569	75%
EDUKACJA I NAUKA	145	179	148	472	8%
POBYT Z OBYWATELEM RP	130	124	52	306	5%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	49	52	26	127	2%
POZOSTAŁE	178	289	126	593	10%
RAZEM	1 649	2 947	1 471	6 067	100%
AFRYKA PÓŁNOCNA	2016	2017	2018	RAZEM	UDZIAŁ
PRACA I DZIAŁ. GOSPODARCZA	741	1370	612	2723	49%
EDUKACJA I NAUKA	158	220	103	481	9%
POBYT Z OBYWATELEM RP	584	526	229	1339	24%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	83	88	42	213	4%
POZOSTAŁE	309	340	102	751	14%
RAZEM	1 875	2 544	1 088	5 507	100%
AFRYKA SUBSAHARYJSKA	2016	2017	2018	RAZEM	UDZIAŁ
PRACA I DZIAŁ. GOSPODARCZA	98	156	82	336	26%
EDUKACJA I NAUKA	137	176	118	431	34%
POBYT Z OBYWATELEM RP	114	87	42	243	19%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	33	22	17	72	6%
POZOSTAŁE	82	66	38	186	15%
RAZEM	464	507	297	1 268	100%
AZJA POŁUDNIOWO-WSCHODNIA	2016	2017	2018	RAZEM	UDZIAŁ
PRACA I DZIAŁ. GOSPODARCZA	82	109	77	268	40%
EDUKACJA I NAUKA	60	99	110	269	40%
POBYT Z OBYWATELEM RP	20	31	7	58	9%
POBYT Z CUDZOZIEMCEM	4	1	9	14	2%
POZOSTAŁE	25	25	7	57	9%
RAZEM	191	265	210	666	100%

Tabela 13 Deklarowane cele pobytu w składanych wnioskach według regionów

Misją Fundacji Instytut Spraw Europejskich jest działanie na rzecz świeckiej i demokratycznej Europy oraz promowanie wartości europejskich. Obszarem naszych zainteresowań jest migracja, polityczny islam, radykalizacja i terroryzm.

Uważamy, że rozwiązania dotyczące współczesnych problemów Europy wychodzą poza binarne dyskusje, które polaryzują społeczność europejską i liderów, a nie budują trwałych rozwiązań.

Zapraszamy na naszą stronę!

www.europeanissues.org

Fundacja swoją działalność opiera na dobrowolnym wsparciu osób, które podzielają jej cele i sposób działania. Jeżeli, podobnie jak my, dostrzegasz potrzebę poważnego zajęcia się wymienionymi obszarami zachęcamy do wsparcia Fundacji darowizną pieniężną:

Fundacja Instytut Spraw Europejskich
Konto: 87 1140 2004 0000 3202 7760 2223
Tytuł: Darowizna na cele statutowe